Адзел адукацыі, спорту і турызму Лідскага райвыканкама
Дзяржаўная установа адукацыі “Сярэдняя школа № 1 г. Ліды”

Легенды і паданні Ліды і Лідскага раёна

НАМІНАЦЫЯ
«Праектна-даследчая дзейнасць з выкарыстаннем інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій»

Кіраўнік праекта: Сурконт Таццяна Мар’янаўна,
настаўніца гісторыі

Ліда
2014

Назва праекта	Легенды і паданні Ліды і Лідскага раёна
Намінацыя праекта	Праектна-даследчая дзейнасць з выкарыстаннем інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій
Установа адукацыі	Дзяржаўная ўстанова адукацыі “Сярэдняя школа №1 г. Ліды”
Звесткі аб аўтарах	**Збор і сістэматызацыя матэрыяла:** члены клуба "Грамадзянін" СШ №1 г.Ліды. **Дызайн і распрацоўка сайта:** Сазанавец Ігар, вучань 11 “А” класа, Круглы Павел Францавіч, настаўнік інфарматыкі. **Кіраўнік і каардынатар праекта:** Сурконт Таццяна Мар’янаўна, настаўніца гісторыі.
Тэхнічныя патрабаванні	**Мінімальныя патрабаванні:** • Pentium 2000 Мгц; • Аудыякарта; • Браўзэр Internet Explorer 7 (дазволіць заблакіраваны змест); • Adobe Flash Player. **Рэкамендацыйныя патрабаванні:** • Pentium 3000 Мгц і вышэй; • Аудыякарта; • Браўзэр Opera 12; • Adobe Flash Player.
Дзеючая ссылка праекта ў сетцы Інтэрнэт	Размешчана на сайце СШ № 1 г.Ліды ў раздзеле Музей (http://lida-sch1.ehost.by/index.php) Поўная ссылка: http://lida-sch1.ehost.by/index.php?option=com_content&view=article&id=445&Itemid=539
Апісанне праекта	**Актуальнасць.** Сярод жанраў вусна-паэтычнай прозы значнае месца ў беларускім фальклоры займаюць легенды і паданні. На жаль, яны незаслужана засталіся без увагі навукоўцаў і краязнаўцаў беларускай народнай творчасці і на сучасным этапе пастулова пераходзяць у пасіўны стан, калі спыняецца пераемнасць: тэксты яшчэ помняць, але не перадаюць. Праект накіраваны на тое, каб садзейнічаць захаванню і далейшай трансляцыі легенд і паданняў Лідскай зямлі. Тэма даследавання з’яўляецца актуальнай таму, што яна спрыяе пашырэнню цікавасці да культуры і гісторыі свайго края. Мастацкія вобразы легенд і паданняў дапамагаюць зразумець характар, каштоўнасці, асаблівасці побыту нашых продкаў, а таксама нясуць пэўную гістарычную інфармацыю аб роднай зямлі. **Мэта пректа:** папулярызацыя самабытнай нематэрыяльнай культурнай спадчыны (легендаў і паданняў) лідскай зямлі.

	Навізна і інавацыйнасць. ПРАЕКТ – гэта: • Першая спроба збора легенд і паданняў Лідскай зямлі. • Аўтарскі варыянт класіфікацыі тыпаў беларускіх легенд і паданняў і іх сістэматызацыя. • Першы беларускамоўны сайт дадзенай накіраванасці. • Арыентацыя на шырокія колы грамадства – усіх тых, хто цікавіцца мінулым. • Поле для пошуку народных твораў сівой даўніны, для ўдасканалення даследчых і творчых навыкаў. **Змест праекта.** Праект выкананы ў выглядзе вэб-сайта. **Галоўная старонка –** агульныя звесткі аб легендах і паданнях. **Легенды і паданні горада Ліды –** змешчаны 26 легендаў і паданняў прысвечаных гораду. **Легенды і паданні Лідскага раёна –** змешчаны 43 легенды і паданні, распаўсюджаныя на тэрыторыі раёна. **Даследчая дзейнасць –** прапанаваны анкета-апытальнік “Ці ведаеце вы легенды і паданні?” і вынікі анкетавання вучняў; прадстаўлены відэафрагмент “Сацыялагічнае апытанне на вуліцах горада”; змешчаны даследчая праца “Таямніцы лідскай зямлі”, тэзісы да яе і матэрыял да абароны працы; прапанаваны прэзентацыйны матэрыял сацыяльнага праекта “Таямніцы лідскай зямлі”. **Зборнік “Таямніцы лідскай зямлі”** – змешчаны змест 69 легендаў і паданняў. **Творчая майстэрня** – прапанаваны тры паштоўкі і каляндар з легендамі і паданнямі Лідчыны, якія можна спампаваць і распячатаць. **Зваротная сувязь.** На сайце змешчана больш за 40 фотаздымкаў, зробленых падчас экспедыцый, анімацыя, слайд-шоў, 5 відэасюжэтаў. Прычым адзін з іх “Сядзіба в. Тарнова: шлях з мінулага ў будучыню” створаны вучнямі школы і змяшчае не толькі легенду аб фамільнай ўсыпальніцы Маўрасаў, а ўвогулле распавядае аб гісторыі сядзібы і нават аб перспектывах на будучае. Ажывіць вобразы герояў легенд і паданняў дазваляюць больш за 25 аўтарскіх малюнкаў вучняў школы.
Вынікі практычнага выкарыстання праекта	Матэрыялы даследавання выкарыстоўваюцца на ўроках “Мая Радзіма Беларусь” у пачатковай школе, на ўроках беларускай літаратуры ў 5-х класах пры вывучэнні тэмы "Мой родны кут у легендах і паданнях", пры правядзенні заняткаў гуртка "Адраджэнне", а таксама на класных і інфармацыйных гадзінах і пазакласных мерапрыемствах. Сабраныя матэрыялы могуць стаць базай для арганізацыі даследчай дзейнаці па беларускай філалогіі. Увогулле вынікі даследавання могуць быць карыснымі ў вывучэнні гісторыі роднага краю, а таксама садзейнічаць

	пашырэнню турыстычнай прывабнасці рэгіёну, што асабліва актуальна ў год гасціннасці.
Маштабнасць праекта	У праекце прынялі ўдзел амаль усе вучні СШ №1 г. Ліды і іх бацькі, настаўнікі. Былі арганізаваны краязнаўчыя экспедыцыі па Лідскім раёне, сустрэчы з цікавымі людзьмі, кансультацыі з работнікамі бібліятэк горада і раёна, супрацоўнікамі гісторыка-краязнаўчага музея, супрацоўнікамі турыстычнага агенства “Святавіт”. Праведзены шматлікія пазакласныя мерапрыемствы – конкурс малюнкаў, конкурс на лепшую інсцэніроўку легенд, арганізавана праца лектарскіх груп і іншыя.
Заключэнне	Праект спрыяе захаванню для нашчадкаў адной з самых цікавых галін вуснай народнай творчасці беларусаў. Ён арыентаваны ў большай ступені не на даследчыкаў, якія займаюцца фальклорнай спадчынай, а на шырокія колы грамадства. Па аналогіі можна стварыць падобныя праекты па асобных населеных пунктах, а потым іх аб’яднаць у грунтойны праект “Беларусь у легендах і паданнях”. Упэўнены, што трэба ведаць, шанаваць і скарыстоўваць не толькі матэрыяльныя помнікі гісторыі і культуры, але і духоўныя здабыткі, легенды і паданні свайго народа.